

БЕХЕР Йоганнес Роберт (Becher Johannes Robert; 22. 05. 1891, Мюнхен — 11. 10. 1958, Берлін) — німецький письменник, державний і громадський діяч. Від 1911 вивчав медицину, філософію, філологію в університетах Берліна, Мюнхена, Єні. 1935–45 жив у СРСР. Був міністром культури НДР (1954–58), президентом АМ НДР (1953–56). Один з основоположників нім. літ-ри соціаліст. реалізму. Відомий як прозаїк, поет, драматург та есеїст. Рання творчість Б. носила чітко виражений експресіоніст. характер. Був одним з лівих експресіоністів, які групувалися довкола ж. «Die Aktion». У його збірці «Verfall und Triumph» («Розпад і творчість», Берлін, 1914) звучала ненависть до філістерів, експлуататорів і милитаристів, мрія про нові людські стосунки, побудовані на принципах справедливості і братерства. Під час 1-ї світової війни у зб. «Nach Europa» («До Європи»), «Verbrüderung» («Братання»; обидві — Ляйпциг, 1916) та ін. Б. проголошує війну війні і закликає до братання і соц. революції. Його протест проти буржуаз. фальшу знайшов вираження і в хаотичності худож. форми віршів, у руйнуванні традиц. мови, синтаксису, використанні екстатич. мовних каскадів як символу краху буржуаз. світу, і водночас у відточених поетич. формулюваннях. Використовував гротеск. форму у зображенні розпаду життя великого міста: «Der Bankier reitet um das Schlachtfeld» («Банкір на бойовищі», 1926), «As Levisite oder der einzig gerechte Krieg» («Люїзіт, або Єдино справедлива війна», 1926), «Die hungrige Stadt» («Голодне місто», 1927; усі — Відень). У зб. «Um Gott» («В ім'я Бога», Ляйпциг, 1921) звучить гімн революції і мученицькій відважності її вождів. У творчості еміграц. періоду звертається до нар. класич. традиції. Б. створював глибокі за змістом і

майстерні за виконанням сонети, терцини, балади, ліро-епічні поеми і романи у віршах. Поезія Б. — переважно медитативна, громадян.-філософська. У поет. зб. «Leichmann auf dem Thron» («Труп на троні», 1925), «Glücksucher und sieben Lasten» («Шукач щастя і сім гріхів», 1938), «Volk der Deutschen» («Народ, що блукає у темряві», 1947), «Schritt der Jahrhundertmitte» («Крок середини століття», 1958; усі — Берлін) та ін., поемах, публіцист. творах викривав милитаризм і фашизм. Низка теор. праць Б. присвячена естетиці соціаліст. реалізму. Автор тексту держ. гімну НДР (1949). На сцені нім. театрів ставилися його п'єси «Der Weg nach Füssen» («Дорога у Фюссен», 1953) та «Winterschlachtfeld» («Зимова битва», 1954; обидві — Берлін). Широкий резонанс мали його політ. промови і публіцист. ст. «Poetische Konfession» («Поетична релігія», 1954), «Macht der Poesie» («Влада поезії», 1955; обидві — Берлін), «Das poetische Prinzip» («Поетичний принцип», 1957, Берлін; Ваймар). Від 20-х рр. Б. зв'язувала дружба з укр. письменниками П. Тичиною, О. Досвітнім, В. Поліщуком, І. Микитенком. 1930 виступив з доповіддю на 2-й Міжнар. конф. рев. письменників у Харкові. Біографія Б. лягла в основу повісті О. Досвітнього «Фріц і Йоган» (1929). Вірші, романи, новели, нариси Б. друкувалися в укр. журналах 20-х рр. у перекладах В. Бобинського, М. Йогансена, В. Мисика, Я. Савченка, Ю. Яновського. У повоєнні роки вірші Б. перекладали І. Драч, М. Петренко, К. Вікторенко, Є. Нарубіна, Й. Фельдштейн, О. Жупанський та ін. Лауреат Міжнар. Ленін. премії «За зміцнення миру між народами» (1952).

Основні твори

укр. перекл. — Банкір на бойовищі. Х., 1930; Німецький танець смерті 1933 року. Х., 1934; (Вірші) // Всесвіт. 1941. № 5; 1969. № 12; 1975. № 5; 1982. № 12; 1985. № 4; (Вірші) // Жовтень. 1960. № 4; (Сонети) // Світовий сонет. К., 1983; (Вірші) // Свобода — прийшла! К., 1984.

Рекомендована література

1. Биркан П. Р. Оружие слова. Ленинград, 1959;
2. Лук'янова В. Бехер і українська література // Всесвіт. 1964. № 4;
3. Її ж. Й. Р. Бехер — поет і теоретик. К., 1966;
4. Андріянова Н. Йоганес Бехер — співець революції // Всесвіт. 1967. № 9;
5. Анисимов І. Естетика Бехера // Иностран. лит-ра. 1965. № 3.

І. П. Мегела

Бібліографічний опис:

Бехер Йоганнес Роберт / І. П. Мегела // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2003. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-39574>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).